

HUSZONEGYEDIK KÖRLEVÉL 2006. MÁRCIUS
a Biodinamikus Közhasznú Egyesület tagjainak és barátainak

KEDVES BARÁTAINK!

A szokásos **biodinamikus Mezőgazdasági Napok Dornachban** (Landwirtschaftliche Tagung, Svájc, Goetheanum) ez évben nem is voltak olyan „szokásosak”. *Egyrészt*: most volt kinn először egy 9 fős magyar csoport ezeken a napokon. (Sebestyén Gabriella pályázata révén az egyesület támogatni tudta a kiutazást.) Ki németül, ki angolul hallgatta az előadásokat. *Másrészt*: az egész „Tagung”, ahogy a németek mondják, maga sem volt szokásos. Már a címe is: **„Identitás és nyitottság - küzdelem egy új agrárkultúráért”** - mutatta, hogy itt nem csak a biodinamikus gazdaságok belső ügyeiről lesz szó. A 600 fő körüli részvevő egyharmada 30 év alatti fiatal volt.

Egyaránt figyeltek a *biodinamikusok azonosság-tudatát* fejlesztő előadásokra, és a *nyitottságot mutató* testvér-mozgalmak előadóira. **„A nyitottság kapuján”** belépő meghívott előadók és munkacsoport vezetők között volt politikus, környezetvédő, gyogyepedagógus, természetkutató, (aki a természetre is más szemmel néz, mint sok ma oly igen futtatott tudós). *Ami mindnyájuk szavában közös volt: a mezőgazdaság ipari formáját nem szabadna folytatni, mert a világnak, s benne az embernek kárt okoz.* Minden alternatív mozgalomnak össze kell fogni, hogy a romlást meg lehessen állítani!

Urs Niggli, a FIBL (a svájci mezőgazdasági kutató intézet) **igazgatója**, évtizedek óta együtt dolgozik a biodinamikus kutató körrel. Utolsó nagy kiadványuk az un. DOK (dinamikus- öko- és konv.) tartamkísérletekről 1995-ben jelent meg. A kezelések a régi parcellákon azóta tovább is folytatódnak. Most már 25 év eredményeit mutatják. Hogy a biodinamikusan oltott trágya és a humuszpreparátum használata szaporítaná a talaj humusz tartalmát - ezt nem lehetett kimutatni. Ellenben azt igen, hogy nincsen humuszpusztulás, és a talaj mikroflórája és mikrofaunája ezeken a táblákon a legkedvezőbb. A konvencionális területeken viszont a termés magasabb.

Arthur Granstedt svéd biodinamikus kutató kiállítását valóban a nyitottság példája. Ő foglalja egybe az öt északi állam területén folyó vizsgálatokat: térképeken mutatta be a Keleti tenger - Botteni öböl - vizét szennyező mezőgazdasági üzemek hatását. A hatás nyaranta könnyen látható, mert a tenger ezen a tájon almakompót sűrűségű tud lenni az algák szaporodása miatt. Ezek az algák pedig a N és P tartalmú mezőgazdasági szennyvizekből táplálkoznak. Különösen nagy az ipari jellegű állattartó telepek szennyező hatása. De a szántóföldek fel nem dolgozott műtrágyája is a tengerbe jut a vízfolyások útján. Az ökogazdálkodás már sokkal kevesebb kárt okoz. A jól beállt biodinamikus üzemek engedik a vizekbe a legkevesebb káros anyagot - talán különleges trágyakezelési eljárásuk miatt.

Edvin Scheller (Németország) arról beszélt, hogy milyen kár, társadalmilag és egyénileg is, hogy a gyermekek tömegeinek ma nincsen kapcsolata a mezőgazdasággal. A lelki káron kívül (tájékozatlanság a táplálékok terén, gyökértelenség érzése, a kétkezi munka embernevelő hatásának hiánya) az előadó a harmadik világ paraszti foglalkozású népességének városi slum-okba menekülésével is kapcsolatba hozta ezt a kérdést. Az agrárpolitikai háttérrel nem szövelt, de arról igen, hogy a mezőgazdasági munkában felnövő gyermek azon a vidéken szeretne maradni felnőttként is, ahol élt, és a vidék pusztulását az ő nevelésükkel is meg lehetne állítani - itt-ott. Egy pedagógus is hangsúlyozta hozzászólásában a kertészet oktatásának fontosságát, éppen városi gyermekek körében; van olyan európai ország, ahol pl. a komposztkészítés minden iskolában tananyag (Norvégia). A Waldorf-típusú iskolák tanmenetében a kertészet hazánkban is szerepel (mégsem sikerült elérnünk, hogy valóban legyen is kertje mindegyiknek!).

A déli félgömbről több igen szép kezdeményezés haladásáról (küzdelmes haladásáról) hallottunk. A trópusi tájakon a talajpusztulást meg lehet állítani jól ápolt erdősávokkal. A fásítás pl. lucfenyővel a dél-amerikai forró égöv alatt sokkal több jövedelmet jelent, mint Európában, és különösen nagy a lakosság-megtartó ereje, ha a fát helyben fel is dolgozzák. *A Fazenda Barriero Braziliában, Gerhard Bannwart* vezetése alatt már falunyi települést tart el, egyben a dolgozókat jó minőségű bio-zöldséggel is ellátják. Hasonló eredményeket máshol is találunk.

Indiában a biodinamikus preparátumok jó hatását az emberek könnyen megértik, hiszen sok államban a tehen szent állat. Ha néhány gyógynövényt a tehenek belső részeiből készült burkokban érlelnek - az csak jó lehet. Nagyobb gond, hogy ott nem teremnek meg a preparátum-növények, csak a magas hegyekben, tehát központi-lag kell előállítani a szükséges drogot. Indiában a biodinamikus munka csak 2000-ben indult meg. Szép beszámolót hallottunk az **egyiptomi Sekem iniciatíva** fejlődéséről, melynek már iskolája, sőt hamarosan megnyíló főiskolája is van, de ez a hír egy külön tanulmányt kívánna.

Jochen Bockemühl szemináriuma - tél lévén, kinn minden csupa zuzmara - a tudós és művész Bockemühl krétaképeinek szemlélésével, elemzésével folyt. A táj hangulata fogja meg először a nézőt. Aztán kezdi figyelni a részletekre. A szilárd világ, a hegyek kontúrjai, ebbe a hangulatba vannak beágyazva. A figyelem gyorsan fordul a részletek felé. Legrosszabb a megismerés, a természet-átélés szempontjából, ha rögtön egy szót, egy fogalmat fűzünk a látványhoz, és azt hisszük, most már meg is ismertük. Ha tovább elemezzük a képet, vagy kinn, a természetes tájat, kérdésünk: honnan tudjuk, hogy a kép közepén tó van? A fénytörés, és főleg a tó visszatükröző képessége jelzi a víz jelenlétét. Bár teljesen átlátszó, a kép, a táj érzékelteti a levegő burkoló, teret átfogó jelenlétét. A hó állapotát a képen csak a növények megjelenési formája jelzi számunkra. Igen, megtanultuk észrevenni, hogy a növények a négy „elem” viszonyát alakjukban, színükben, virágzási erélyükben mutatják. Vajon mért kell az ilyen látásmódot gyakorolni? Igen, ha a természetet a gazdálkodással nem megtörni, igába hajtani akarjuk, hanem gazdálkodásunkban természeti erőkből akarunk építkezni, de emberi módon, akkor meg kell tanulnunk a természet láthatatlan erőit észlelni a jelenségekben.

Sok szó esett az előadásokban és vitákban a **mezőgazdaság támogatásának, a szubvenciónak a kérdéséről**. Bizonyos körök a támogatások teljes leépítését kívánják, „hogy a szabad verseny törvényei érvényesülhessenek”. Új-Zélandról érkezett az a hír, hogy ott a verseny hatása valóban pusztító volt, a versengés évei alatt a természetes sokrétűség a vizsgált területeken szinte eltűnt, fokozódott a vizek szennyeződése és az erózió. Európában tehát ezt a közgazdasági módot követni nem szabad. Ellenben *minden hozzáértő és politikus megegyezett abban, hogy a mezőgazdaságot nem a termés mennyisége, sőt, nem is a földterület nagysága szerint kell támogatásban részesíteni, hanem a táj fenntartását, a természeti világ gondozását végző gazdákat, közösségeket kell szubvenzionálni. A táj, a vidék ugyanis az egész társadalom kincse.*

Politikusnak számítom **Bernhard Geiert** is, hiszen az IFOAM a biogazdálkodás világszervezete, legalább annyi dolga van a joggal, mint a termeléssel. Ő fejtette ki, hogy a konvencionális gazda csak az ásványi, anyagi világgal foglalkozik, az életet is így tekinti. Az ökogazda már az étellel, az élőlények világával is törődik. A biodinamikussok tudják, vagy próbálják gondolatilag is megalapozni, amit tesznek, lelki-szellemi teret is figyelembe véve, és középre állítják az embert.

Még egyszer említem, hogy a **két politikus asszony, Renata Künast**, volt német agrár-miniszter és **Herta Däubler-Gmelin**, ma az emberi jogokkal foglalkozó előadó, sokban megegyeztek. Hogy az embereknek alapvető joguk van egészséges táplálékra és ivóvízre, ez, - ki hinné, az EU-ban is gond, nem csak Afrikában. Ezért az összefogást, „szégyenkezés nélküli szövetség-kötést” ajánlott még Kenast is. Kikkel lehet megértetni feladatainkat? Minden természetbarát egyesület, a madarászok, a horgászok, minden állatvédő, az öko-tól a biodinamikusig terjedő gazdálkodó csoportok, de a hobbi- kertészek is, orvosok és pedagógusok, gyermekvédők, sőt, az új, emberséges közgazdasági rendszerek tervezői vagy talán még az organikus építészek és energia termeléssel foglalkozó mérnökök is: ezek mind össze kell fogjanak, mert ők mindnyájan érzékelik az iparszerű mezőgazdaság romboló hatásait. És itt most a génmanipuláció és a vetőmag-szabadalmaztatás témáit nem is említettük.

Időpontok:

Március 4.: „*Biodinamikus kertészkedés a házkörülí kertben*” (munka és elmélet) budai tanfolyam, jelentkezés *Mezei Ottónénál* (1-200-7867).

Március 12.: *Tavaszi kertészeti nap Legénden a Forrás-majorban* a Biodinamikus Mezőgazdálkodásért Alapítvány szervezésében 10 órától.

Május 28. vasárnap: *Nyílt nap a Budaházi kertészetben (Domonyvölgy) 10 órától.*

Budapest, 2006. március 1.

Mindannyiótokat szeretettel üdvözöllek

dr. Mezei Ottóné
Klári néni

2006. Március 12. Tavasz kertészeti nap Legénden a Forrás-majorban
a Biodinamikus Mezőgazdálkodásért Alapítvány szervezésében.

Program:

Megérkezés 10 óráig

10-kor: közös olvasás

Manfred Klett: „Hogyan bánjunk az eleven világgal és a technikával?” c. kiadványából:

A mezőgazdaság és technika; A tudomány átfordulása egy új földművelő művészetbe

Az olvasás után: Tavasz munkák, gyümölcsfák metszése, kertápolási munkák

2-kor: hideg ebéd, meleg itallal

3 – 4 között: Helyzetismertetés és beszélgetés és az alábbi témákról:

1. A legéendi gazdaság továbblépésének lehetőségei 2006-ban

2. Tisztában vagyunk-e avval, hogy milyen veszélyt jelent a GMO (Génmódosított növények és élelmiszerek) a biogazdálkodókra és minden fogyasztóra?

Az alapítvány képviseletében mindenkit szeretettel várunk:

Csécs Mónika és Mezei Mihály

Legénd megközelíthető:

a 2/a útról: Vác elkerülő út – Rád – Penc – Keszeg – Nézsa – Legénd, illetve a

3. sz. útról: Aszód – Galgamácsa - Galgaguta – Nógrádsáp – Legénd útvonalon.

A „Demeter” a biodinamikus gazdálkodás nemzetközi védjegye. Ezúton a természetési irányelvek bevezető gondolatait ajánljuk szíves figyelmetekbe:

„Az életfolyamatokban sokféle erő mőködik együtt, ezeknek nem mindegyike származik materiális történésekből. Ezért minden mezőgazdálkodási eljárásnál arról van szó, hogy aktiváljuk a természeti történéseben a serkentő és éltető folyamatokat. A biodinamikus gazdálkodási mód lényegében az életösszefüggések alakításában áll, és ezért nem lehet úgy megszabni (a tennivalókat), mint egy technikai tárgy előállítási eljárása esetében. Az emberek munkájával egy üzemet élő organizmussá lehet alakítani a talajtermékenység, a kultúrnövények, a vetőmag és a háziállatok gondozása során, mindig az adott termőhely feltételei között. A természeti viszonyok nagy változatossága következtében egy eljárás az egyik helyen jó hatású, a másikon kifejezetten hibás lehet. A gazdálkodó hajlamait, képességeit is figyelembe kell venni az üzemalakítás során, – az irányvonalak keretén belül. Az élettörténetbe beillesztendő eljárások végrehajtásának időpontja is fontos szerepet játszik. Ehhez tartozik különösképpen a biodinamikus preparátumok rendszeres és lelkiismeretes alkalmazása, és az is, hogy a kozmikus ritmusokat is figyelembe vegye a gazda a természetben és az állattartásban A „DEMETER termelési irányelvek” egy belső megegyezés eredménye, mellyel egy biodinamikus mezőgazdasági üzem kifelé a külvilág felé megmutatkozik, mikor a gazdaság termékeit a DEMETER védjeggyel viszi a piacra. A termékeket ilyen esetben az „Irányvonalak” szerint kell megtermelni, létrehozni. Az „Irányvonalak”-nak jogi jellege van, ezért minden termelő gazdaságra egyaránt érvényesek.

A biodinamikus munkában fennáll a követelmény, hogy a gazdálkodó a biodinamikus gazdálkodási mód alapjaival és céljaival azonosuljon, azokat a magáénak érezze. Ehhez arra van szükség, hogy a természeti folyamatokba megfigyeléssel, gondolkodással és érzésben is beleélje magát. Szakadatlan igyekezettel lehet csak elérni, hogy az ember megismerésen alapuló, egyre mélyebb természetlátáshoz jusson. A különböző csoportok, közösségek és tanácsadók együttes munkája, a rendezvények, könyvek és újságok alapot és segítséget adnak a munkához.

A biodinamikus mezőgazdálkodás különleges ismereti alapjaival, amennyiben ez a gyakorlati és természettudományi tapasztalatokon felül is szükséges, Rudolf Steiner: A mezőgazdaság gyarapodásának szellemtudományos alapjai címen 1924-ben tartott előadásaira (magyarul kiadta a Genius) és az antropozófia szellemi összefüggéseire támaszkodik, mert az előadások kifejezetten ebben a keretben voltak megtartva.

Mindig az a törekvésünk, hogy úgy vezessük a gazdaságot, hogy annak egészsége és termelékenysége az üzem egészségének alakulásából adódjon, s amit az üzemeléshez a gazdaság igényel, azt maga állítsa elő. Ha valaki úgy akarná az Irányvonalakat használni, ahogyan az a törvények esetében gyakori, hogy az előírásokat formálisan betartva a gazdasági előnyök érdekében a hézagokat keresi, akkor jobb, ha a gazdaságát más módszer szerint vezeti. Az ilyen hibás fejlődési irány megakadályozása a mindenkori országos szervezetnek és a tanácsadóknak a feladata.

A lényeg mindenesetre az, hogy a gazdálkodó egyre inkább képessé váljon az irányelvek szerint, de saját ismeretei alapján a felelősségteljes cselekvésre. Mindenki egyenként annak köszönheti egzisztenciájának egy lényeges részét, hogy a többi biodinamikus gazdával együttműködik a fölétük rendelt közös ügyért, és minden helyi munka, még ha az rejtve marad is, hozzájárul ehhez a közös egészhez. Ezért mindenki mindig úgy kell cselekedjen, hogy általa is megerősödjön és igazolódjon a fogyasztóknak a biodinamikus gazdálkodási módba vetett bizalma.”